

VESTI IZ SLOVENIJE

OBSODBA BANA TARTAGLIA. — V Jugoslaviji so bili bani predstojniki uradov tako imenovanih banov ali pokrajin Jugoslavije. V Splitu je bila za Dolmacijske banovine z imenom Primorska banovina. Tu je bil za bana dr. Ivo Tartaglia. Mož je bil poprečno v Splitu, kasneje je postal ban. Tri leta in pol je moralo preteči v Titovi Jugoslaviji, da so se partizani spomnili, da ban Tartaglia še ni bil nič obsojen, čeprav je pripadal med odlične hrvaške osebnosti stare Jugoslavije. Končno so se ga spomnili in 25. junija je bil obsojen na 7 let ječe in prisilnega dela. Z njim so obsodili še tri druge: Ljubomir Teclazić je bil policijski inspektor in kasneje načelnik upravnega oddelka v Primorski banovini. Ker je bil obsojen ban, so mislili, da se spodobijo obsoditi tudi njegovega višjega uradnika. Dali so temu 4 leta in pol. Državni tožilec iz te dobe neki dr. Frane Zavoral je dobil 4 leta. Neki policijski agent iz te dobe Filip Mijač pa 2 leti in pol.

Tako so razdelili kazni po pomenu enega in drugega izmed teh uradnikov iz stare Jugoslavije. Ali se vam tam v Ameriki ne zdi nekam čudna taka pravica, ki tri leta in pol ni videla nič zločinov, ki so jih videli, potem pa se je naenkrat "ljubstvo" spomnilo nanje. Kdo je v takih razmerah sploh še varen, da ga ne ženo na krvavo riho? Kje je kaka varnost in kje kaka stalnost? **SMRTNE OBSODBE V MOSTARJU.** — Komunistična smrt vihti naprej svojo koso. V Mostarju v Hercegovini so bili obsojeni na smrt sledeči: Vinko Puković, Slavko Naletilić, Stanko Cavar, Mijo Bošnjak in Božo Karadžić. Poleg teh je bilo obsojenih še nekaj drugih na zapor od 10-20 let. Ubogi Titovi sodniki, koliko dela jim dajejo ti uporniki proti "svobodi" "nove" Jugoslavije.

PROCES V ZAGREBU proti (Dali na 3. strani)

Komunisti na češkem zahtevajo 6 dni dela na teden, ne pet

Petdnevni delovnik je samo v korist posameznika, ne splošnosti, pravijo

Praga. — Češka komunistična delavska zveza zahteva, da se odpravi petdnevni delovnik in ga nadomesti z šestdnevnim. Petdnevni delovnik služi samo koristim posameznikov, ne pa splošni koristi dežele.

Češka industrija je že pozimi leta 1946 vpeljala petdnevni delovnik, ker ni bilo na razpolago dovolj električne sile. Dovoljenje za to so dobile industrije od delavskih organizacij. Ampak to je bilo samo začasno, pravijo zdaj komunisti.

"Ekonomija dežele zahteva 48 ur dela na teden, to je šest dni v tednu," pravi komunistična zveza delavstva. "Kdor je tako brezumen, da misli, da je petdnevni delovnik moderen napredek, naj se spomni, da se delavstvo ni nikoli borilo za krajši delovni teden, ampak za krajše delovne ure vsak dan. V Sovjetski Rusiji niso nikoli vpeljali petdnevnega delovnika, kakor ni tega vpeljala nobena demokratska dežela.

(Amerika, kjer delavstvo vedno bolj zahteva petdnevni delovnik, seveda ni demokratska dežela po mnenju čeških komunistov).

Tri na dan

Kdor misli, da bo guv. Dewey miže zmagal v državi Ohio, naj ve, da ohijskim republikancem ne bi bilo nič kaj po volji, če bi zmagal Dewey, ker potem bi za vedno odbrenkalo domačinoma: Taftu in Brickerju, ki še vedno škrlita na Belo hišo.

To daje pa tudi Franku Lauscheu večje upanje na zmago. Politkarji sodijo, da bo Lausche izvoljen za guvernerja z 300.000 glasov večine.

Wallace bo pa samo ronlal.

Med Slovenci po svetu

Iz Kanade
Paris, Ontario. — Najlepša vam hvala za redno pošiljatev Ameriške Domovine. Vse srečni sva bili, ko je dospela prva številka. Zdaaj prilagaja tudi denar za naročnino.

Sam sva prišli sem v ta kraj. Kolikor moreva pošiljatev od svojega zaslužka svojcem v Jugoslavijo in Avstrijo. Tem je še slabše ko nama, ko še jesti nimajo dovolj. Midve sva pa zdravi in krepki, da lahko poprimeva za vsako delo in si zasluživa svoj kruh. Pošiljatev najlepše pozdrave vsem Slovincem,

Stanka Pušenjak,
Zinka Seuscheg.

V Batawa (Trenton) Ontario nas je prišlo 14 Slovincem in 11 Ukrajincev. Na delo nas je sprejelo podjetje Bata. Kakor nam pripovedujejo fantje, ki so bili že prej tukaj, delo ne bo težko. Zaslužili bomo po 50c na uro in delali bomo 40 ur na teden. Upam, da si bom nekaj prihranil, da bom čez kako leto lahko nadaljeval s študijami. Ako tukaj ne bo kazal dovolj velik zaslužek, bom šel pa k drvarjem, ki menda zaslužijo po \$13 na dan. Seveda je tukaj za nas nove naseljence vse novo. Izgleda, da bo sprva malo težje, toda saj smo mladi in močne volje, se bomo že privadili, samo, da dihamo zopet svoboden zrak in da si služimo kruh s svojimi rokami. Pozdrav vsem skupaj.

Franc Grmek.

Staffa, Ontario. — Prošli mesec sem dospel sem iz avstrijskega taborišča. Prosim, da mi zašete takoj pošiljatev Ameriške Domovine, da se bom kratkočasil ob prostem času. Pozdravljam vse Slovence v Kanadi in Zed. državah.

Jože Oražem.

Senator Connally je odšel v Evropo

New York. — Senator Tom Connally, demokrat iz Texasa, se je podal v Evropo. Tam bo, kot pravi, pazil, da evropske države vršijo svoj del pri Marshallovem programu, kakor so se zavezale.

Bivši Rooseveltov poslanik vidi vojno nevarnost blizu

Vso krivdo nestalnosti
zvrca na svojega
bossa — Roosevelta

New York. — William C. Bullitt, poslanik za Rusijo in Francijo za časa predsednika Roosevelta, je napisal za revijo "Life" članek, v katerem trdi, da "bomo morda prisiljeni v vojno že letos."

Za vso to nestalnost, ki danes prevladuje na svetu, dolži Bullitt predsednika Roosevelta, ki ni zahteval od Stalina gotove obljube v zameno za pomoč, ki jo je dobila Rusija od Zed. držav tekom vojne.

Bullitt pravi: "Leta 1941 bi bili mi lahko stavili pogoje, po katerih bi dobila Sovjetska zveza pomoč iz Amerike in Stalin bi bil prisiljen držati se jih."

Bullitt pravi, da je opetovano svaril Roosevelta, naj ne apiza Rusije brez vsakih garancij. Toda Roosevelt mu je odgovoril: "Bill, to je moja odgovornost, ne tvoja in jaz že vem, kaj delam."

Roosevelt je mislil, da ko enkrat dobimo vojno, "bomo že vrtili Stalina, kakor ga bomo hoteli," piše bivši Rooseveltov osebni poslanec.

Bullitt tudi pravi, da Roosevelt ni hotel poslušati Churchilla, ki je svetoval, da naj bo druga fronta na Balkanu, da bi tako zapadni zavezniki prej zasledili Podonavsko kotlino, predno jo bodo komunisti. Roosevelt je raje poslušal generala Marshalla in Stalina, ki sta svetovala drugo fronto v Franciji in od tam proti Nemčiji. Seveda, Stalin ni hotel ameriške armade na Balkanu, katerega je hotel imeti zase in ga tudi ima, kakor vidimo.

DAJ BRAT, DAJ SESTRA, SPOMNI SE BEGUNCEV S KAKIM DOLARJEM

Prošnja vsem beguncem in njihovim podpornikom

Da bi bil red v naših prijavah in poslovanju, lepo prosimo vse, ki so Ligi prijaviili kandidate za naselitev v Združenih Državah, da nam sporoče sproti vse spremembe naslovov beguncev in njihovih družin. Naši begunci se iz Evrope selijo v razne države, pa tudi v Evropi menjajo svoje naslove. Vse to je treba takoj javiti. Napačen naslov lahko zelo ovira delo za dotičnega begunca samega in za vso slovensko skupino. Nekateri izmed tistih, ki so bili prijaviili za Združene Države, so se med tem preselili v Kanado ali pa kam drugam. Če nam spremembe svojega bivališča ne javijo, se vsi uradi tu in v Evropi trudijo, da bi ga našli in se s tem ovira celotno poslovanje. Osnovna potreba je, da imamo vedno točen naslov vsakega begunca, ki mu hočemo pomagati do naselitve v Združenih državah. Slovenska Katoliška Liga.

Wallace je prenočeval pri zamorcih

Durham, N. C. — Henry Wallace in njegovo spremstvo, belo in črno, je moralo prenočevati v nedeljo v hišah zamorcev. Washington hotel ni hotel vzeti pod streho črnih potnikov, ki so bili z Wallacom, nakar se je vsa skupina porazdelila po zamorskih hišah.

NOVI GROBOVI Preselitev beguncev v Združene države

Antonija Widmar

Ob osmi uri v soboto zjutraj je po par tednih teške bolezni preminula Antonija Widmar, rojena Sever, stanujoča na 1158 E. 74 St., stara 72 let.

Rajna je bila doma iz Hinj pri Žužemberku, v Ameriki od leta 1898, ravno 50 let, vdova od leta 1924 po soprogu Simonu. Zapušča tukaj tri sinove in 2 hčeri: John, Rudolph, Charles in Mrs. Francis Bibile, ter Jennie Urankar, brata Fridrika in sestro Marijo, ki se nahaja v staremu kraju. Bila je stara mati 6 otrokom in dvema pravnukoma. Truplo se nahaja v pogrebnišni zgradbi A. Grdina in Sinovi, pogreb bo v tork v cerkev Sv. Frančiška na Superior E. 71 St. ob 9:30. Truplo bo potem odpeljano v Wenona, Ill., kjer ima družina svoj grobnico. K zadnjemu počitku jo bodo položili tam na St. Mary's pokopališču v sredo.

Mary Francel

Po dolgotrajni bolezni je v soboto ob 6:10 zvečer umrla Mary Francel, rojena Kerže, stara 54 let. Stanovala je na 434 E. 157 cesti. Rojena je bila v vasi Zigmarije pri Sodražici na Dolenjskem, odkoder je prišla v Ameriko pred 46 leti. Bila je članica društva št. 137 SNPJ.

Zapustila je soproga Jožefa, doma iz vasi Kot pri Ribnici, ter sina Jožefa in hčeri Mrs. Genevieve Jelenek, v Detroitu, Michigan, in Mrs. Mary Taylor. Dalje zapuša tukaj brata Paula in Franka ter sestro Jennie Kocin, v Ely, Minnesota pa brata Petra ter tri vnuke.

Pogreb bo v sredo popoldne ob 2:30 iz Svetkovega pogrebnega zavoda, 478 E. 152. St., na pokopališču Highland Park.

Frank Šlosar

V soboto popoldne je preminul na svojem domu na 15702 Saranac Rd. Frank Šlosar. Bil je vdovec, soproga Mary je umrla leta 1926. Tukaj zapuša hčeri Frances, omož. Laurich in Mary, brata Jacoba v West Virginia in Jožefa v Toledo, O. ter več sorodnikov. Rojen je bil v Klana, Volosko, kjer zapuša več sorodnikov. Zaposlen je bil pri Geometric Stamping Co. Bil je član dr. St. Joseph št. 99 HBZ, in podr. št. 3 SMZ. Pogreb bo v tork zjutraj ob 8:45 uri iz Želetovega pogrebnega zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob 9:30 uri in nato na pokopališču Kalvarija.

Janez Lovšin

V nedeljo popoldne je preminul zadet od srčne kapi poznani Janez Lovšin ml., star 41 let, stanujoč na 18313 Hiller Ave. Tukaj zapuša soprogo Jean rojena Petrovič, otroke, John, Richard, Diane, očeta Janeza, sestre Mary omož. Strojnik, Fay, omož. Zobec, brata Edwarda in več sorodnikov. Rojen je bil v Clevelandu in je bil zaposlen v Park Drop Forge tovarni. Pogreb bo v sredo zjutraj iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave. v cerkev sv. Vida in nato na pokopališču Kalvarija. Čas se ni določil.

Amanda Anderson

V nedeljo popoldne je preminula v mestni bolnišnici Amanda Anderson, stara 63 let, stanujoča na 1035 E. 72 Pl. Tukaj zapuša sestrini. Rojena je bila v Finlandu. Pogreb bo v tork popoldne ob 3:00 uri iz Želetovega pogrebnega zavoda na 6502 St. Clair Ave.

Charles Evans Hughes, bivši zvezni sodnik, umrl

Osterville, Mass., Dne 27. t. m. je umrl ponoči Charles Evans Hughes, eden največjih živih Amerikancev. Dosegel je starost 86 let. Pred sedmimi leti je stopil v pokoj in zadnja leta je stalno bolehal. Njegova soproga je umrla v letu 1945, tako, da zapuša le sina in dve poročeni hčeri. Pokopan bo v New Yorku.

Hughes je bil najvišji federalni sodnik. On je edini Amerikaneec, ki je bil k najvišji sodniški imenovan dvakrat. Dva termi na je bil governor države New York, federalni državni tajnik za zunanje zadeve pa tudi pod dvema predsednikoma, pod Hardingom in Coolidge-om.

Dasi se je sam ogibal politične kariere, vendar so ga tudi vanjo parkrat izvalili prijatelji, ki so poznali njegove izredne sposobnosti. Že leta 1905 je odločil kandidacijo za newyorškega župana, naslednje leto pa je sprejel kandidacijo za guvernerja in zmagal na listi republikanske stranke, ki sicer pri teh volitvah ni dobila nobenega drugega funkcionarja v tej državi.

Izvoljen je bil še drugič in opravljal guvernerske posle do 10. oktobra 1910, ko ga je predsednik Taft imenoval za federalnega sodnika. Leta 1908 je država New York hotela imeti Hughesa za predsedniškega kandidata. Samo takratni predsednik, ki je za vsako ceno hotel pod streho in jim preskrbeli zaposlitev, s katero bi se mogli preživljati.

Odbor bo v začetku septembra odprl poseben urad za naseljevalne posle. V tem uradu bodo tudi zastopniki posameznih narodnostnih skupin, da bodo vsi interesi čim najpopolje zastopani. Ameriški federalni uradi bodo začeli tekom septembra poslovanje v vseh deželah kjer so begunska taborišča v Evropi in izvrševati formalnosti, tako, da je upanje, da bodo v zadnjih mesecih tega leta že prihajali begunski transporti v Ameriko. Za prevoz je vse preskrbljeno in bodo ladje pravočasno na razpolago.

NAM JE TUKAJ DOBRO, ZATO SE PRI VSAKI PRILOKI SPOMNI MO NA BEGUNCE

Razne najnovejše svetovne vesti

Francoska vlada odstopila. De Gaulle zahteva razpust parlamenta.

PARIZ. — Vlada predsednika Marie-ja je odstopila. Odstop je povzročil spor radi regulacije cen in plač javnih nameštencev. Ko je predložil finančni minister Paul Renaud svoje predloge o izpremembah v gospodarskem in finančnem polju, se socialisti, niso upali prevzeti odgovornosti, za velika bremena, ki jih načrti zahtevajo od vseh državljanov. Predsedniku ni preostalo nič drugega kot dati ostavko kabineta, ki ni mogel priti do nikakega soglasja in odločitve. Kriza je neugodno uplivala na mednarodno situacijo, ker je prišla sredi težkih razgovorov z Moskvo, ki so morali obstati, ker francoski ambasador ne more govoriti v imenu svoje vlade.

WASHINGTON. — Tajnik za trgovino Charles Sawyer je izjavil, da bi Združene države morale zadrževati izvoz žita in ne dovoliti prevelikega izvoza, da bi se mogla nekoliko znižati cena kruha. Sodi, da naj bi Amerika v prihodnjem letu ne izvozila več kot 400 milijonov bušjev. Vsekako je pa s tem svojim stališčem sam in je verjetno, da ne bo zmagal, ker Trumanova administracija hoče vzdržati sedanje cene, forsirati izvoz v Evropo v smislu vseh dosedanjih sklepov in obljub ter ne bo dopustila nikakega znižanja cen žitu v predvidljivi dobi.

BERLIN. — Sovjetske oblasti so izpušile John J. Meehan, dopisnika United Press, štiri ameriške vojake in tri Nemce, ki so jih bili zaprli in zadrževali kot osumljence.

PARIS. — General de Gaulle zahteva razpustitev parlamenta in razpis splošnih državnih volitev. Predsednik republike Vincent Auriol pa je klical k sebi Edwarda Herriot-a, predsednika parlamenta in šefe vseh parlamentarnih klubov, da bi se sestavila nova vlada. Šef komunistov Thorez je izjavil, da zahtevajo komunisti vlado demokratske unije, to se pravi vlado zastopnikov vseh levčarskih strank.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Obisk iz Kanade. — Iz Kirkland Lake, Kanada, so bili za par dni v Clevelandu na obisku sledeči prijazni Slovenci: Mr. in Mrs. Frank Grebenc, naš zvesti naročnik, sin Frank, hčerka Marica, sinko Lojzek ter gđ. Pauline Debelah, sestra od Mrs. Grebenc. Ustavili so se pri sorodnikih, Tonetu in Johnu Miklavčič v Euclidu. V petek so se pa podali z avtom zopet nazaj v Kanado, na 700 milj dolgo pot. Ker jim je bil čas zelo kratko odmerjen, niso mogli tukaj obiskati vseh prijateljev in znancev, zato naračajo vsem skupaj najlepše pozdrave in jim kličejo: na svidenje ob prvi priliki.

Važna seja. — Jutri zvečer ob 7:30 bo seja kluba "Ljubljana." Seja bo v navadnih prostorih. Članstvo je prošeno, da se udeleži v velikem številu.

Seja podružnic SZZ. — V sredo pop. ob 2 bo v šoli sv. Vida seja lokalnih podružnic Slovenske ženske zveze. Podano bo poročilo o uspehu zadnje prireditve. Ako ima katera še kakšen račun na rokah, naj ga takoj odpošlje blagajničarki, Mrs. Helen Tomažič, 8804 Vineyard Ave. Prošene so vse zastopnice, da pridejo na sejo.

Pozdrav iz Arizone. — Mrs. Rozi Blajak pozdravlja Clevelandčane iz daljne Arizone.

Poizvedovalni količek

Šmid Franc, D. P. Camp Bar. 47, Spittal an der Drau, Avstrija prosi Jožeta Fajfarja, doma iz Dražgoš in ki živi v Chicagu, naj se mu javi na gornji naslov. Ravno tako prosi rojake iz Rudnega, po domače Marcove in ki se pišejo Šolar, da bi se mu javili. Šmid je doma iz Dražgoš.

Demšar Franc išče strica Antona Demšar, doma iz Žirov nad škofjo Loko. Star je okrog 60 let in je šel v Ameriko leta 1912, naj bi mu pisal na naslov: Frank Demšar, c/o extra gang 3, C. P. R. Superintendent Div. Brandon, Manitoba, Canada.

Letna konvencija Slov. Katoliške lige

Dne 9. septembra bo v Clevelandu letna konvencija Lige slovenskih katoliških Amerikancev. Na letno konvencijo so vabljene vsi člani širšega in ožjega odbora, vsi slovenski župniki in njihovi pomočniki v Ameriki, sponzorji in dobrotniki naših beguncev in drugi katoliški Slovenci, ki so prijatelji in podporniki Liginde delovanja. Konvencijo bo prisostvoval tudi prevzvišeni gospod škof Dr. Gregor Rožman.

Ker stojimo pred veliko in težko nalogo kako pomagati čim več Slovincem do naselitve v Združenih Državah, je nujno potrebno, da se letne konvencije udeležijo vsi njeni člani in podporniki.

Škof Rožman na zapadu

Škof Dr. Gregor Rožman je obiskal slovensko župnijo v Rock Springs. Tamošnji list Daily Rocket prinaša obširno poročilo o škofovem govoru in strahotah, ki jih je zagrešil sedanji komunistični režim v Sloveniji. List prinaša tudi lepo sliko škofa in tamošnjega slovenskega župnika Rev. Albina Gnidovca.

AMERIŠKA DOMOVINA

(JAMES DEBEVEC, Editor)
Henderson 6628 Cleveland 4, Ohio
Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

NAROCNINA
Za Zed. države \$8.50 na leto; za pol leta \$5.00; za četrt leta \$3.00.
Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$10.00 na leto. Za pol leta \$6, za 3 mesece \$3.50.

SUBSCRIPTION RATES											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
12	23	24	25	26	27	28	29	30	31		

United States \$8.50 per year; \$5 for 6 months; \$3 for 3 months.
Canada and all other countries outside United States \$10 per year. \$6 for 6 months, \$3.50 for 3 months.

Entered as second-class matter January 6th, 1948, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83 No. 170 Mon., Aug. 30, 1948

Enakopravnost Slovencev v Trstu je osnova pravilne politike

Še je treba malo podrobneje spregovoriti o najnovejši krivici, ki se je zgodila Slovencev, ki sedaj žive na Svobodnem Tržaškem Ozemlju. Pišemo o tem, ne da bi prilivali olja na ogenj težkih razmer v Trstu, nego v namenu, da pomagamo popravljati napake, ki se pripete, proti najboljši volji in namenu, tako smo prepričani, tudi zavezniški vojni upravi. Pišemo o tem, ker ameriški Slovenci zelo budno in z velikim interesom zasledujejo razvoj razmer in jih boli kadarkoli slišijo, da se njihovim bratom in sestram dogodi krivica tudi od strani uprave, v kateri sodelujejo tudi naši Amerikanci.

V ponedeljek 2. avgusta so v Trstu in po vsem Svobodnem Tržaškem Ozemlju začeli izdajati nove, obvezne izkaznice. Ljudje so bili presenečeni. Ni bilo nikake potrebe po novih kartah. Stare so bile ravnokar pregledane in potrjene. Sumili so, da se za celo stvarjo skriva kaj neprijetnega. Zvedelo se je, da o tej stvari ni bil obveščen nikak za stopnik Slovencev.

Nove izkaznice so za Trst samo italijanske, za okolico pa italijanske in slovenske. Toda se to je dodano, da dvojzlično izkaznico dobi samo tisti, ki jo posebej zahteva. To se pravi, v Trstu so Slovenci prisiljeni rabiti italijanske izkaznice, v okolici imajo pa tudi Italijani to prednost, da se je treba za dvojzlično — ne morda samo slovensko — izkaznico posebej prijaviti in jo zahtevati.

Nove izkaznice imajo pa še druge lastnosti ki kažejo, da so samo orodje za poitalijančeno registriranje vsega tržaškega prebivalstva. Na izkaznici namreč niče ni obeležen kot prebivalec tržaškega ozemlja, ampak le kot italijanski državljani, jugoslovanski državljani ali pa bivši jugoslovanski državljani. Celo tisti Tržčani, ki nimajo nikakega državljanstva, morajo vpisati svoje zadnje prejšnje državljanstvo.

Po teh izkaznicah torej tržaškega državljanstva ni, tudi ni bivšega italijanskega državljanstva, pač pa so razna druga bivša in posebej bivše jugoslovanske državljanstvo. Kopito proti Slovincem in v korist Italijanom je očito. Slovenci, ki niso italijanski državljani, so v Trstu tuji.

Začasna ustava za Trst določa, da sta italijanščina in slovenščina popolnoma enakopravni v vsem obsebnem in javnem življenju in uradovanju. Ne vemo kako stoji vprašanje veljavnosti začasne ustave, ker ni še guvernerja in vlade, ali sodimo, da bi začasna vojna uprava bila dolžna delati v duhu te začasne ustave, ki razodeva voljo in način kak naj bo ozemlje upravljano. Ta volja je: enakopravnost v vsem!

Trst je samostojno državno telo in ne del Italije! Slovenci so enakopravni z Italijani!

Kar na prvi pogled je očito, da je take legitimacije sestavljal kak italijanski uradnik, ki ni nič mislil na druge kot samo na Italijane ali pa kak šovinistični nejonahist italijanski, ki misli, da ima Italija Trst že v žepu in je treba delati kar tako, da bo vse italijansko, ko bodo zaplapolale italijanske zastave namesto tržaških in zavezniških. To pa je grobo kršenje sedaj veljavnega pravnega stanja, ki je Svobodno Tržaško Ozemlje, kakor ga določa mednarodna veljavna pogodba. Pod upravo, v kateri sodelujejo tudi Amerikanci, pa se mednarodne pogodbe ne smejo kršiti niti po besedi niti po duhu.

Tržaški Slovenci so sklenili, da začasno ne bodo sprejemali takih izkaznic, dokler ne izčrpajo vseh sredstev protestov in pritožb.

Pravilno pravijo, da so morali tako ravnati, ker Trst ni samo cilj italijanske šovinizma, ampak eden preizkusnih kamnov za demokracijo in narodnostno pomirjenje v demokratični Evropi. Pravilno trdijo, da je za uspeh borbe proti komunizmu na pragu komunističnega imperija zelo važno, da načelo enakopravnosti in demokratičnega reševanja delikatnih stvari izvojijo popolno zmago. Vest o pravici v demokratičnem svetu pred železno zaveso je naprednejši glas, ki more pritegniti tiste, ki za železno zaveso še podpirajo proti-demokratično, komunistično diktaturo in propagando proti zapadnim demokratičnim silam.

Mi smo že ponovno povdarili, da bi ponovna italijanizacija Trsta ne bila nikaka rešitev. Sodimo, da bo to spoznanje tudi prodrla, da se bo svobodna tržaška država držala in v svobodni demokratični, zlasti pa v gospodarsko povezani in politično ujedinjeni Evropi imela bistveno važno vlogo za vse narode, ki potrebujejo odprta pota v tržaško luko, kot največji in najboljši pristop vseh podonavskih držav in tudi mnogih drugih srednjevropskih narodov k Sredozemskemu morju.

Brez ozira na to vlogo in nalogo Trsta v bodoči, demokratični evropski uniji svobodnih narodov, je danes treba, najino treba, da Trst sedaj ne izgubi prav nič na svoji vlogi, ki mu je odmerjena po mirovni pogodbi z Italijo. Vsaka kršitev te pogodbe bi škodovala samo demokracijam in kori-

stila komunističnim režimom, posebno med slovanskimi narodi. Vojna uprava zapadnih zaveznikov ima težko nalogo narodnostne spore v Trstu neutralizirati in jih dovesti na najmanjšo možno mero. Z vsako pristranostjo jih povečuje in razpihuje v škodo zavezniške stvari v Evropi in posebej v škodo svoje lastne uprave v Trstu.

Italijanski šovinisti pa kopljejo novo nesrečo svojemu narodu, če ne bodo hoteli poslušati slovenskega klica po pravični enakopravnosti.

BESEDA IZ NARODA

Piknik Slovenske lovske zveze

Cleveland, O. — Na zadnji letni seji zastopnikov vseh klubov spadajočih v S. L. Zvezo, je bilo sklenjeno, da zveza priredi skupni piknik za vse svoje članstvo in prijatelje našega športa.

Znano vam je gotovo že vsem o tem pikniku, ker so vam o tem gotovo poročali vaši zastopniki, ki so se udeležili te seje. Vendar pa mi dolžnost narekuje, da vas vse tudi jaz še enkrat opomnim na ta piknik.

Dolžnost vsakega zavednega člana SLZ je, da se gotovo udeležijo tega piknika in pokaže s svojo navzočnostjo, da nam je lovski šport pri srcu. Sam šport in skupni sestanki brez moralne in finančne podlage ne morejo obstajati dolgo kakor nobena druga ustanova, če hoče, da se drži na površju. Zvedajmo se vedno našega starega pregovora, ki pravi: "V slogi in skupnem delovanju je moč!" Zato mora biti res ves naš smoter in vse naše delovanje združeno v tem pravcu.

In če smo količkaj zavedni in navdušeni lovci do tega zdravga športa, bomo lahko priznali, da smo nekako prisiljeni skupno delovati, če hočemo iti v napreduku z duhom časa naprej. Ako se bomo vedno tega zavedali, kar upam, da se, bomo lažje in uspešneje dosegli vsa naša stremeljenja, ki zahtevajo od vsakega člana dobro voljo, odkrito lojalnost in veselje do skupnega dela za SLZ.

Iz zgoraj navedenih razlogov cenjeni solovci, ne bi smelo manjkati niti enega izmed vas na pikniku v nedeljo 5. sept. na prostorih Mr. Fabjančiča. Piknik se bo vršil ob vsakem vremenu, ker na prostoru je dovolj strehe za slučaj dežja.

O postrežbi vam ne bom posebej govoril, ker je vsakemu znano, da smo lovci neprekosljivi v postrežljivosti. Nekaj prav posebnega v tej zadevi pa ima naš solovec J. Fortuna, o čemer pa vam danes še ne morem povedati, ker to je njegova tajnost. Pravi pa, da če se bo ta recept, ki ga ima za uspešom, dobro obnesel, bo vzel patent na istega in mislim, da v bodoče ne bo slovenskega piknika, da ne bi servirali tega okusnega prigrizka. Za plesalnice bo na razpolago tudi godba.

Poudarjam še enkrat, da je ta piknik za vse lovce širom države Ohio in za vse naše prijatelje, ki se hočejo razveseliti v prijetni družbi veselih lovcov v prosti naravi. Ker se pa nekateri pritožujejo, da je težko dobiti ali priti tja na prostore, bi prosil vse tiste, ki še niso bili tam ali ne morejo dobiti prostora, da vzamejo ali se drže sledeče poti (za Cleveland in Euclid): vzemite cesto 43 skozi Aurora; od tega mesta vozite še naprej 4 milje po isti cesti, pazite na levo na znamenje "Sunny Lake", tu je tudi na vogalu mala cerkevica s pokopališčem. Tam zavijte na levo po farmarski poti in vozite po isti do drugega križišča, tukaj pa zavijte na desno in dobri dve milji še, pa boste na mestu. (Cesta 43 pelje skozi Geauga Lake).

Barbertončani pa vzemite cesto 43 skozi Kent (ni treba iti skozi Ravno), vozite po isti cesti do križišča ali ceste 303, vozite po tej cesti kake 4 milje do

mostu, ki drži čez Cuyahoga River. Tu pa vzemite zadnjo cesto pred mostom na levo ter vozite po isti krog eno miljo do prostora. Postavili bomo tudi znamenja "Slovenska lovska zveza."

V upanju, da se vidimo ob dobri udeležbi na pikniku v družbi lovcov in naših prijateljev. Z lovskim pozdravom za SLZ,

Tajnik.

Še ena slika več

Cleveland, O. — V zbirko filmskih slik smo prejeli še eno zgodovinsko za lastnino, ki bo pokazana in katero naj bi videl vsak rojak in katoličan. To je slika, ki je bila posneta v Bostonu na pet dni trajajočem kongresu ali petem zborovanju združenih društev Najsv. Imena, zbranih iz vseh krajev Amerike v dnevih med 1. in 5. oktobrom 1947, kjer se je zbralo nad tri milijone gledalcev in je sodelovalo 50,000 mož zgoraj omenjene organizacije iz bližnjih in daljnih mest, kjer se je udeležil kot zastopnik slovenskih fara in Zveze Najsv. Imena tukajšnjih društev Mr. Math Intihar.

Nemogoče je popisati veličino in pomembnost te velikanske manifestacije, le kdor bi videl sliko, ki je posneta v barvah, bo mogel pojmovati, kako močna je bila ta verska manifestacija, ki je pričala o moči in zavesti, kaj je verski duh in pa katoliška zavest, ki je bila tu prikazana v zbranih množah. Tu je bilo zbranih 50,000 mož iz vseh stanov in uradov, ki so javno pričali o verski zavesti in pet dni javno praznovali v največjih zgradbah ter opravljali dnevne in večerne molitve in pobožnosti.

Odbori za izvršitev te močnega manifestacije so bili ne samo iz velikega mesta Bostona, marveč tudi iz drugih mest, ki so pripravljali dolgo poprej izvešto bo veličastne povorke, ki je sledila zadnji dan kot zaključek in krona tega veličastnega slavlja združenih častilcev Najsv. Imena.

Že to, da je bilo v povorki nad 100 godb, izmed katerih so jih poslane samo bostonke fare 87, je dovolj, da se da predstavljati veličina povorke, ki je trajala osem in pol ure, ki se je začela ob 10:30 in končala ob sedmih zvečer ter je zavzemala tri milje in pol pota za pohod.

Slika, ki teče neprenehoma 35 minut, bo marsikoga prepričala o moči združenih mož, ki tvorijo to močno organizacijo širom Amerike. Ta kongres je bil peti te vrste in slika o njem je vredna, da jo vidi slednji rojak. V sliki so sijajne uniformirane skupine, kakor tudi lepa oprava glasbenikov in pa cerkvene od začetka do konca. Slika se začneja pri obrežju, kjer se je svojočasno začela vstaja za ameriško neodvisnost, kjer so sedaj zasidrane la dje in kjer se uživa svoboda vere in miru.

Slika je sedaj namenjena, da služi v to, za kar jo je odbor določil. Skušalo se bo to sliko prikazati tudi izven Clevelanda v drugih naselbinah. Le kdor bo sliko videl, bo pojmoval njeno vrednost.

Zatorej pazite na prihodnje oznanilo.

A. Grdina.

Nov slovenski misijon na Kitajskem

V našem listu smo že nekajkrat omenili slovenske misijonarje Misijonske družbe sv. Vincencija de Paul (Vincencian Fathers), ki delujejo na Kitajskem. Eden izmed njih, Rev. Lojze Rupar C. M., je mnogim našim čitateljem tudi osebno znan, ker se je dalj časa mudil v Clevelandu.

Danes pa lahko omenimo, da so ti slovenski misijonarji pred nedavnim prevzeli novo misijonsko polje v provinci Kiangsi, ki leži bolj na jugu Kitajske. Že pred vojno in med vojno je več slovenskih misijonarjev Misijonske družbe delovalo na Kitajskem. Po vojni pa so se jim pridružili še novi sodelavci, ki so prišli na Kitajsko iz begunstva ali celo iz Jugoslavije. Toda zaradi državljanske vojne na Kitajskem so se razmere na severu, kjer so delovali ti misijonarji, tako poslabšale, da je delo postalo skoraj nemogoče, posebno še, ko so predeli, kjer so delovali naši misijonarji, prišli pod rdeče. G. Lojze Rupar, ki je to na lastni koži izkusil, nam ve dosti povedati, kaj se pravi biti pod rdečimi na Kitajskem.

Zato so naši misijonarji začeli misliti na južno Kitajsko. Tam imajo ameriški Vincencian Fathers več misijonov, združenih v dve škofiji. Zadeva se je končno uredila tako, da je slovenske misijonarje sprejel škof msgr. O'Shea v svojo škofijo Kanchow in jim nakazal poseben del škofije v obdelovanje. Za sedaj naši misijonarji delujejo še pod njegovim vodstvom.

A kakor hitro bo mogoče, se bo ta slovenski misijon postavil na lastne noge in upanje je, da ga bo tudi cerkvena oblast proglasila za samostojno misijonsko okrožje, morda prej ali slej zelo za škofijo. Kdaj se bo to zgodilo, v veliki meri zavisi od tega, če bodo naši misijonarji dobili dovolj novih sodelavcev in seveda tudi denarne pomoči. Kajti za uspešno misijonsko delo je neobhodno potreben tudi denar.

Trenutno ta novi slovenski misijon na Kitajskem šteje devet misijonarjev, to je sedem duhovnikov, enega bogoslovca in enega brata. Pred vojno so prišli na Kitajsko duhovniki Rev. France Jereb C. M., Rev. Lojze Rupar C. M., Rev. Drago Pokorn C. M., in Rev. Jože Časl C. M. Po vojni pa so se jim pridružili še Rev. Janez Kopač C. M., Rev. Andrej Prebil C. M. in Rev. Karl Wolbank C. M. V bogoslovju v Kunmingu študira bogoslovec Andrej Jerman C. M. Ko bo posvečen v duhovnika, bo tudi odšel v Kanchow. Na Kitajskem je tudi že misijonski brat Ciril Verdnik C. M. Toda veliko upanje je, da bo novi slovenski misijon na Kitajskem kmalu dobil še nekaj novih sodelavcev.

Slovenci smo na novi misijon lahko ponosni. Saj misijonsko delo ne pomeni samo razširjanje katoliške vere in Cerkev, ampak pomeni tudi važno kulturno poslanstvo in delo za zblizanje narodov. Tudi najuglednejši nekatoličani so to uvideli in čisto javno priznali. Zato po vsej pravici smemo in moramo želiti, da bi novi slovenski misijon na Kitajskem uspešno vršil svoje poslanstvo za spreobrnjenje in kulturni podvig priprostitih množic kitajskega ljudstva.

Če kdo izmed bralcev more prispevati tudi kako gmotno pomoč za to delo, bodo vsi darovi, tudi najneznatnejši, zelo hvaležno sprejeti. Misijonarji bodo hvaležni pred vsem drugim za denarne darove in darove za sv. maše. Kajti pošiljati kake predmete se za enkrat še ne splača, ker so stroški previsoki. Čitatelji lahko pomagajo misijonu na Kitajskem tudi s tem, da naroče poseben misijonski list "Katoliški Misijoni", ki je

NAŠA MICKA IMA TUD BESEDO

Tako boste našega scartal, da ga ne bo za prenašat. Že zdaj hodi, kot bi držal od metle požrl, odkar je dobil toliko lepih daril za god. Zdad misli, da ga čez njega ni. Tako je prevzet, da si domišlja, da bo samo komandiral. Kakopak! Oni večer je kar naravnost povedal, kako misli, da bo šlo. Pripravljaj se je, kot bolnik nekam. Menda ni vedel, kako bi začel. Saj bi mu bila pomagala, pa nisem vedela, na kakšen porod se pripravljaj. Nekoč sem videla Baščatovega psa na 61. cesti, ki se je vrtil in vrtil, a ni mogel nikamor. Hotel je z gobcem vjeti svoj rep, kaj vem, zakaj, pa ga ni mogel popokati. Nekako tako se je naš pripravljaj, da se bo odrešil tistega, ki mu je napek hodilo. Jaz sem čepinje pomivala, on je pa s prsti bobnal po mizi. Bo že začel, če bo hotel, sem si mislila in nisem hotela napeljevati. Firbena sem bila pa tako, da sem v hudi itih stresla moko v posodo za pominvanje, namesto da bi vrgla notri tisto supino.

No, nazadnje je pa le dobil popadke, da se ni mogel več ustavljati in je začel lepo počasi: "Micka," je rekel, "Micka, nekaj bi rekel."

"Le," sem naglo prikrentenala, pa se nisem nič oarila nazaj, ker mu nisem hotela pokazati, kako vse gori v meni same radovednosti.

"Micka," je zopet začel, "takole sem presodil in preudaril, da bi bilo najboljšje pri naših hiši. Ti sama veš in mi boš

pred kratkim spet začel izhajati v Argentini. Vsa pojasnila v tem pogledu bo rad dal Rev. Anton Soklić C. M., St. Mary's Seminary, Perryville, Mo. Na ta naslov lahko tudi pošljete vse darove za misijon na Kitajskem. Naslov naših misijonarjev na Kitajskem pa je za enkrat: Rev. France Jereb C. M., Catholic Mission, Kanchow (Kiansi), China.

Sedem svetovnih ugank
Moderna znanost našteva sedem svetovnih ugank. Te so: 1. Bistvo sile in snovi; 2. Začetek volje; 4. Začetek čuta; 5. Začetek življenja; 6. Začetek mišljenja; 7. Smoter bivanja.

Tudi moderni človek, ki je zavrzel verske skrivnosti, ima vendar uganke in skrivnosti! Na večino modernih skrivnosti pa zna odgovoriti preprosto verni človek: Začetek vsega življenja in vsake bitnosti je Bog in smoter ali namen bivanja je božje češčenje in sreča ali blagor stvari.

Kitajski škof Yupin je šel pred nekaj časa po pariških ulicah in videl v izložbenih oknih vsakovrstne slike grozovitosti, ki so se izvršile v zadnjih letih. Zgledoval se je nad temi slikami in dejal: "Nam, Kitajcem so Japonci prizadejali strahoto, proti katerim je to, kar ste morali vsi pretrpeti, le majhen griček. Naša gora pa sega do neba. A general Čangkašjek je prepovedal filmanje teh nečloveških početij. Vojna traja le nekaj časa. Duhove moramo pripravljati na mir. Zato prepovedujemo naše oblasti razširjanje slik, ki ovekovečajo sovraštvo."

—Krava povzije 100 funtov hrane dnevno, da producira od 20 do 25 funtov mleka.

priznala, da malo govorim. Pa še manj bi rad, ker imam toliko skrbi. Zato sem pa odločil, da bi bilo poslej tako, da bi jaz samo pomignil s prstom, kar naj bi pomenilo tebi in drugim: sem pridil! Kaj praviš na to?"

"No, pa dajmo tako," sem naglo dodala. Nič nisem pokazala, kako me je to pogrelo. Kaj pa misli, da ima kakšne rekrute pod seboj, ali kaj? Zato sem se obrnila od sinka, uprla roke ob boke, ga pogledala naravnost iz oči v oči in rekla počasi, pa razločno:

"Orajt, pa naj bo! Ampak veš, tudi jaz sem zelo redkih besed in strašno malo govorim, pa še manj bom, če bo šlo po tvojem. Kadar boš torej ti pomignil s prstom, kar naj bi pomenilo: pridil sem! bom jaz odkimala z glavo, kar bo pomenilo: al' te kaj gleda!"

To mu je zaprlo sapo in pri nas je vse lepo in domače, kakor je bilo poprej brez migavanja s prstom.

Kakor sem rekla, so ga letos tako obložili z darovi za god, da se je kar prevzel. Tudi domači smo nekaj pomagali in ga pri tem še prav pošteno potegnili, o čemer bom izblebetala prihodnjič, če bom mogla toliko časa obdržati zase. Najprej bom pa povedala, kako so ga vezovali drugi.

Najprej se je prismejala v naš ofic Tončka Jevnik, ki je našemu napravila lep govor ter mu želela vse najboljšje, zana-prej in zana-zaj, po smrti pa, kakor si bo sam skomandiral. Tvoja glava, tvoj svet, mu je rekla. Potem mu je pa podarila dve zelo lepi vajšni, na kateri je sama vtiskala dve rajski ptički. Ena da je zame, je rekla Tončka, čeprav še ni bil moj god takrat.

"Pa pojo ptičke?" je vprašal naš, ko si je ogledoval lepo ročno delo. "Pa še kako, boš že videl," mu je zagotovila prijazna Tončka. Naš je bil tako ginjen, da je imel mokre oči, če mu ni morda ravno takrat zasel v polkna dim od tiste njegove večne cigarete.

In neke sobote večer je ukazal, da se dene na posteljo Tončkine vajšne, da bi videl, kako se bo na njih ležalo in spalo. Tončka je imela prav, tiste rajske ptičke so pele, sama sem jih slišala. Enkrat sem se zbudila in sem slišala izpod njegove glave tako piskanje in čvikanje, kot bi sto vrabcev znašalo za gnezda. Menda je imel kaj v nosu, da mu je šlo tako na visoko. Saj drugače kruli in ongavi, kot traktor, ki sem ga slišala na Debečevih farmi.

Iz Milwaukee, Wisconsin, je pa priletel našemu za god preluškan čebriček naravnost iz Kegelnove restavracije. Živa resnica; priletel je ob spremstvu duhovske in posvetne gosposke. Kar nagledati se ga nismo mogli in ko ga je naš pri-troskal domov in ga je odvil, smo si takoj skočili v laze: jaz sem rekla, da je ravno prav, ker bomo drugi teden repo ribali. Bebička ga je hotela imeti za bala, kadar in če se bo omožila, Jimmy (ki bo doma imel) je rekel, da bo vanj spravljal frnikule. On je vse to poslušal in nazadnje sklenil: šera! Čigav pa je čebriček, a? Dokler bo tle gibal, bo imel čebriček častno mesto v naši ekstra sobi spodaj, ki je samo za svečane prilike, kot za marjašarje in v drugo. Naj se mi ga le kdo pritakne!" Sam pri sebi je pa rekel, jaz sem ga dobro slišala: "Pol galone gotovo držži." Potem že veste, v kakšne namene bo čebriček pri hiši. Ampak to pa, tč, vesel ga je bil, da je strah! Dve leti mi je naprej in naprej gonil, da si želi samo še eno na tem svetu: en tak čebriček, kot jih imajo pri Keglovih v West Allisu na mizi. Bil je tak kot kakšna noseča, ki mora dobiti, za kar se zavzame.

Prihodnjič bom pa razodela, kako smo ga, Japčka, domači nafulali.

FR. JAKLIČ:

Peklena svoboda

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

"Kaj? Ali si me že videl kdaj na Igu? Ali si poznal mojo mater?"

Tako je ugnal Tone vse one, ki so ga hoteli uvrstiti med razgrajne in roparje, in je v srcu Boga hvalil, da ni bil zavil na levo, ko je prišel z Robri.

Polagoma je začela pihljati po ulicah mesta druga sapa, Z Dunaja je bila prišla nova pošta in prinesla lepe novice, ki so začele takoj frfotati v zraku in jih je neslo po ulicah in trgih.

"Konstitucija! Tiskovna svoboda!"

"A - a - a?"

"Narodna straža se mora ustanoviti."

"O - o - o!"

"Tlaka in desetina je proč!"

"O je - e - e!"

Grščina ne bo drla kmeta več!"

"Juhuhuh! Živio! Konstitucija! Živela svoboda! Živela frajost!"

"Vse dol!"

In po ulicah mesta je zavalovilo novo življenje. Zrak se je stresal ob gromkih glasovih, ki so pozdravljali napovedano svobodo.

Vse je bilo na nogah! Vse veselo! Vse prešerno!

Patriotje so skušali spraviti na vrh svoj pozdrav, ki jim je prihajal iz srca globočine:

"Slava milemu Ferdinandu!" Toda so imeli preslabotne prsi in njihovi vzkliki so utonili v grmenju in viharju, ki je pozdravljalo svobodo.

Ko se je nagnilo solnce čez poldne, tedaj so pa začeli nabijati na vogalih ulic in cest ter na trgih razglasiti deželne poglavarja, kateri je razglasil stvari, ki jih je vedel že vsak Ljubljančan.

Mestni bobnar je bobnal poziv deželnega poglavarja k ustanovitvi narodne straže in vabil može in mladeniče k vpisovanju na magistrat. Beseda je bila krepka in navdušena in po grozotah prejšnje noči je vsakdo videl, da je straža nujno potrebna.

"K narodni straži!"

Tako je blisknilo po mestu in na magistrat so se začela zgrinjati krdele navdušenih borcev; prihajali so taki, ki so imeli pentlje na prsih, in taki, ki so imeli samo srce v prsih, mladina z liceja, trgovski pomočniki, hišni posestniki in obrtniki, hrusti pri petnajstih letih, pa tudi junaki s šestimi in več križi na hrbtu, profesorji in šolska mladina, gospodarji in hlapci, preprosti ljudje in gospodje "od stanu."

Vse je obšla samo ena želja: postati varuh reda in imetja.

Krivanoga in Glavanov Janez sta se pa stisnila bolj h kraju, da ju ni vzdignil val, ki je plul v smeri proti magistratu.

"Midva ne spadava vmes! Sva prenerodna!" je modroval Tone, ko sta gledala od strani, kdaj vse se gre vpisat.

"Viš ga no! Sinoči sta pa razpajala!" je dejal Tone, ko je spazil, da gresta na magistrat dva, ki sta se prejšnji večer odlikovala v pobujanju šip.

Kesneje je še opazil več tovaršev iz prejšnje noči. Nejevoljen je bil, ko je spoznal, da se ljudje izneverjajo načelom.

"Kaj bo pa frajost počela?"

Umečnila sta se tja na trnovski Jek, da sta se izognila dirin-laju v mestu in bi zatrla morebitne skušnjave, ki bi ju vabile k narodni strazi.

Tam pri Brgantu so se shajali ljudje, ki so imeli opravka na vodi; čolnarji, ki so priplavali s čolni v Ljubljano in so prišli v gostilno okrepčat se po delu, preden so zavili s čolni zopet po Ljubljani navzgor. Pri Brgantu so se ustavljali delavci, ki so razkladali in nakladali blago na čolne. Ustavljali so se tudi popotniki, ki so prihajali ali odhajali po vodi. Vsekar si je bila družba pri Brgantu že domača, zakaj bili so večinom ljudje, ki so prišli iz kraja ob Ljubljani in njenih pritokih.

"O, Ahlik! Je tudi tebe ankrist prinesel?"

Tako je nahlulil Krivanoga Ahlika, ko ga je opazil med gosti. Ko sta se pozdravila, kakor se spodobi možem in prijateljem, ga je potrepal po rami in mu rekel:

"Prav je, da boš videl, kaj smo naredili, ko je bila frajost."

Znanci so sedli skupaj in se pogovarjali o dogodkih prošle noči. Oni, ki so prišli v Ljubljano so prišli itak iz gole razdovednosti, ko so bili na izan-sko prišli tako čudni glasovi, da jih nihče ni mogel verjeti in je bilo treba prepričati se o vsem na mestu.

"Torej je vendar res!" je dejal Ahlik, ko je Krivanoga končal. "Nobene mitnice ni več in župana ste pregnali!"

"Frajost! Pa še nekaj sem slišal zvoniti, ali ne, fant? Desetina in tlaka je proč. Vse je dol!"

"Vse dol!" je ponovil Janez in po gostilni je završalo:

"Vse dol!"

"Tako bo, kakor govori sv. Šebilja," je nadaljeval Tone Krivanoga. "Jaz nisem poznal sv. Šebilje, pa je morala že biti za kaj ženska, ona govori zmerom resnico in tak človek je zmerom kaj vreden, ki tako vidi in prerokuje kakor nihče na svetu. Kaj ni povedala, da bo frajost prišla? Pa še več! Tisti čas je prišel, ko bo kmet na konja sel. Nič več ne bo graščak konja jahal in imel kmeta na repu privezanega. Odslej bo kmet v sedlu in grof na repu. Tako govori sv. Šebilja in Bog ji povrni!"

"Tega ne bo nikoli!" se je oglasilo nekaj dvomljivcev. "To ne more biti, pa ne more!"

"Kaj?" se je razkoračil Krivanoga. "Sv. Šebiljo je treba razumeti. Ona je to z drugimi besedami napovedala in že danes je donela njena pesem, da jo je slišal ves svet: Tlaka in destina je proč! Graščina ne bo drla kmeta več! Ali niste slišali?"

"Seveda smo!" so potrdili nekateri.

"Kaj pa je ta drugega kakor: graščak s konja in kmet v sedlu? Kaj pa bo graščak brez desetine in tlake? To mi povejte!"

Tone Krivanoga se je bil ogrel. Njegove misli so komaj dohajale besede.

"Kmet v sedlu, graščak pa na repu!"

Tisti, ki so bili dvomljivi, so se spogledovali in kimali drug drugemu.

"Dobro bi bilo, dobro! Da bi le hotelo res biti!"

1948	AUG.	1948
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	30
31		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH PRIREDITEV

OKTOBER

10.—Oltarno društvo fare Marije Vnebovzete priredi banket v Slovenskem domu na Holmes Ave.

16.—Društvo Sv. Kristine št. 219 KSKJ ima svojo plesno veselico v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave.

16 — Podružnica št. 3 SMZ praznuje desetletnico svojega obstanka v Slovenskem domu na Holmes Ave.

17.—Podružnica št. 25 SZZ obhaja 20 letnico obstanka z lepno igro v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

17.—Jesenski koncert društva Zvon v Slovenskem narodnem domu na 80. cesti.

24.—American Legion's letni "Clambake" v svoji dvorani (Knausovi) na E. 62 St. in St. Clair Ave. Pričetek ob 5 popoldne.

VESTI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

bivšim pristašem dr. Mačeka 26. junija so bili obsojeni tudi trije pristaši dr. Mačeka radi njih političnega življenja v času okupacije. Tudi na te se je komunistična pravica spomnila šele čez nekaj let. Obsojeni so bili Josip Pucko na 7 let, Anton Horvat na 5 let in Franc Cancar na 4 leta.

O OBSDOBI ŠKOFA ČULE-JA IZ MOSTARJA. Poročajo še sledeče: Obsojen je, ker je baje podpiral tako imenovane "križarje" ali upornike proti komunistom. Komunistični listi pravijo, da se je pod njegovim vodstvom in njegovo zaščito spreminil frančiškanski samostan v skrivališče teh upornikov. Poleg škofa, ki je dobil 11 let, so bili obsojeni trije duhovniki in sicer: Mladen Barbarić na 3 leta, Rufim Šivčić na 9 mesecev, Mate Nuić na 8 let. Obsojenih je bilo tudi pet školskih aester-redovnic na kazni od 6 mesecev do 3 let.

Tako so se torej komunisti v Jugoslaviji znesli spet nad enim katoliškim škofom. Vatikanski list "Osservatore Romano" je ob tej obsodbi znova povdaril, da obsojajo škofe in duhovnike v Jugoslaviji stvarno samo radi tega, ker so proti komunistu, kot mora biti vsak katoliški duhovnik in vernik. Pred sodiščem izgledajo seveda potem vsi ti kot "uporniki" proti oblasti. Pa ne pozabimo, da so tudi rimski cesarji obsojali kristjane, ker so jih dolžili upornišva proti rimskemu zakonu. Kristjani pa so se držali in še drže, da je treba Boga bolj poslušati kot krivičen državni zakon.

KOMISAR NARODNE MILICE v Trebinju je pobežnil. Ta poveljnik žandarmerije je bil ognjevit komunist. Ko je videl v svoji službi strahote, ki jih

vrši komunistična oblast nad nedolžnimi ljudmi, se je njegov komunist vnesel. Toda zadnji udarec je bil osebni udarec. Poročiti se je hotel z dekletom iz Beograda. Prosil je za dovoljenje pa mu ga niso dali. In zakaj ne? Rekli so, da je dekle imelo dva brata, ki sta bila hudo proti komunistom. Oba brata so partizani ubili, vendar je ostal mlađež še na sestri. Dekle je v obupu napravilo samomor. Na to je bivši žandarmerijski komunistični oficir tudi sam zbežal. Vredel je, da je postal tudi on sumljiv, ker se je hotel poročiti z reakcionarko. Komunistem ne kontrolira samo dejanj, ampak tudi tvoje misljenje. Komisar je zbežal čez mejo in se v Trstu predal Amerikancem.

OBNOVA SENJSKE KATEDRALE. — Mestec Senj leži v Hrvaškem Primorju ob Jadranskem morju. Mesteca ni veliko, bilo pa je nekdanje znano. Dve stvari je poznal že v srednjem veku vsak mornar o tem mestu. Prvo so bili mornarji, ki so bili nekaki junaki tega mesta. Benečani so se jih bali in jih še bolj razkričali, kakor je bilo resnično. Prišlo je v prislovico: "Čuvaj se senjske roke."

Druga stvar po kateri je Senj znan pa je burja, ki se zlasti v zimskih mesecih vrže tukaj z vso silo na morje in je v prejšnjih časih marsikako ladjo potopila ali vsaj poškodovala. V tem mestu imajo tudi škofijo s staro škofijsko cerkvijo. To škofijsko cerkev ali katedralo sedaj pravljajo, ker je bila v vojni do leta 1943 težko poškodovana. Cerkev je posvečena Marijine-mu Vnebovzetu. Sedanja cerkev je iz 17. stoletja. Prva katedrala pa je stala na tem mestu že v 10 stoletju. Stolp je iz 11. stoletja.

Premog — zlato države in ključ do blagostanja in bogastva

Prvikrat v zgodovini rudarja v premogovniku "črnega knapa" so sedaj po drugi svetovni vojni države pripravljene njegovo delo plačati po isti tarifi in normi kot delo kakakega drugega, pa čeprav specializiranega delavca. To pač ne pomeni nič drugega kot to, da premogovnemu delavcu danes pripisujejo povsem drugačno važnost kot so mu jo pred leti. Premogovna proizvodnja je danes ključ do gospodarskega ozdravljenja marsikateri dežele. — In v tem je neizpodbiten znak dobe: daje delavcu živeti in on bo vam dal živeti.

O izvoru premoga in njegovi bodočnosti

Prvi početki so bili za premog kaj neugodni: Angleški kralj Henrik III. je sicer svojim državljanom dovolil premog uporabljati. To je bilo v letu 1234. Vendar je bilo to dovoljenje preklicano, češ, da premog razširja "zoprn duh in neznosni zrak." Uporaba premoga je bila s tem za glavno mesto povsem prepovedana. Posledica tega je bila, da so vsi kovači in celo pivovarji opustili kurjenje s premogom in so uporabljali raje drva. Oni drugi-neposlušni — pa so svoj prestopok morali drago plačati: napravili so jim težke denarne kazni, najbolj trdovratni med njimi pa so romali na morišče. Plemenitaštvo in ostala gosposka je nastopila proti premogu, ki da je s svojim izžarevanjem širil "gnusen" vonj, zasmrjeval človeška bivališča in doseglja, da je bila končno uporaba premoga prepovedana v vseh tistih krajih in mestih, kjer se je gosposka sestajala. Tudi tedanji zdravniki so se izrazili proti uporabi premoga, češ "da je duh hudega in nepoznanega izvira ter škoduje človeku na duši in na telesu."

Posledice vseh teh prepovedi so bile seveda za današnje pojme zelo nerazumljive. Po poročilih nekega kronista "boljše dame" sploh niso prestopile hiše, v kateri so kurili s premogom. Pod kraljem Henrikom VIII. so študentom prepovedali kuriti s premogom in ko so se ti pritožili, da morajo vsled tega zmrzovati, jim je bilo naročeno, naj telovadijo, ker da se bodo s tem ogreli.

Prekoračili bomo nekaj desetletij, povedati pa ne bomo mogli glede premoga še nič naprednejšega: premog je postal sicer redkejši, ljudje so se bolj zmrzovali in prišlo je celo tako daleč, da so se za premog celo na dražbah potegovali — takrat pa je vendarle kraljica Elizabeta mislila, da je pametno prepovedati kurjenje s pre-

mogom v parlamentu, češ, da bi poslanci iz podeželja utegnili oboleti, če bi morali tak "okuženi" zrak vdihavati.

Kljub vsem tem zaprekam pa je bila v letu 1662, potrošnja premoga v Angliji že tako visoka, da so jo mogli obdavčiti. Bila je to nekaka splošna davščina po 2 Sh. na osebo, kar je pa po tedanjih sicer nezanesljivih, pa vzmimo po najnižje cenjenih statistikah vendarle prineslo dohodek približno 200.000 angl. funtov letno. Leta 1689, pa je bil ta zakon ukinjen.

V letu 1667 je v Londonu zavladalo veliko pomanjkanje premoga. Pozabili smo povedati, da se je medtem to že tedaj svetovno mestno povsem privadilo na kurjenje s premogom. Vzrok tega pomanjkanja kuriva pa je bil strah ribičev, ki so do tedaj London oskrbovali s prepregom in si s svojimi ladjicami niso več upali na morje. Bili so se nizozemskih piratov (morskih roparjev).

Premog je seveda že takrat imel svojo določeno ceno. Ta se je tekom te najnovejše "krize" dvignila na 7 angleških funtov, kar bi odgovarjalo nekako današnjim 30 funtom. Nizozemska nevarnost se je kasneje polegla, premog je spet prihajal vedno v Anglijo in njegova cena je padla na prejšnjo normalo. Kralj Karel II. je davek na premog uporabil za graditev cerkva in obnovo malo prej po požarni katastrofi skoraj uničenega Londona. Poleg tega je pozneje, svojemu sinu vojvodi Richmondskemu dovolil pobrati od tone obdavčenega preboga 1 Sh za svojo lastno korist. Ta določba je ostala v veljavi do leta 1800, ko je vlada od naslednikov omenjenega vojvode ta prejemek odkupila.

Načini pridobivanja, premoga so bili spočetka zelo primitivni. Premogokop ni nikjer segal v globine dalje kot 27 metrov in delo v tej jami je pomenilo za vsakogar veliko ponižanje, skratka kot najnižje delo. Kljub temu, da je Thomas Savory leta 1698 iznašel zračno črpalko in so se s tem življenjske prilike v rudniku bistveno izboljšale, so ostale rudniške nesreče še vedno zelo pogoste. Kljub temu pa se je produkcija premoga neprestano višala, kar je bilo v nemali meri zavladati se tudi ostalim rudniškim iznajdbam. Tako so na primer že v prvih letih uvedli v rudnik plinsko razsvetljavo in dvigala, ki so jih gonili na paro. Posledica je bila nadvse vidna: proizvodnja se je v osmih mesecih potrojila. Angleški rudniki premoga so dobili dober glas po vsej Evropi: najboljša se je zaslužila, dobro je bilo poskrbljeno za osebno varnost, proizvodnja je rastla in bila tudi takoj prodana.

Najnovejša ideja znanosti, premog že v rudnikih spreminiti v plin, je že pred 30. leti dobila svojega glasnika in ta je bil William Ramsay. Ta je izumil tudi svoj poseben postopek, katerega je leta 1933 njegov ruski znanstveni kolega nadaljeval. V Gorlovki v Doneškem bazenu je prišlo do prvih poizkusov; v novjšem času se z njimi tudi v Ameriki intenzivno bavijo. Če pojde tako naprej, bomo mogli nekega dne reči, da rudarjem premogokopcem kmalu ne bo več treba garati po rudniških šahtih. Mor-da bo treba v bližnji bodočnosti že kar na površini spraviti v pogon gotove stroje in na ta način podzemna ležišča premoga spreminiti v ogromne plinarne.

Danes pa igra premog ne samo v Angliji, temveč v prav vsaki deželi, še posebej pa v evropski vlogi, od katere je zelo, zelo mnogo odvisno.

Premog je črno zlato, je ona dragocena snov, ki vsakemu posamezniku da prijetno toploto, v kateri more delati in ustvarjati, daje mu mir in zadovoljstvo tibe domačnosti, je pa

tudi nadvse važen vir dohodka za državo, je ono resnično sodobno "črno zlato", ob katerem milijoni živijo.

Leta 1938 so v Angliji izkopali 240 milijonov ton premoga. Ta količina je zadostovala za kritje domačih potreb, za industrijo in za potrošnjo v hišnem gospodarstvu ter je ostal še prevešek za izvoz, s katerim je bilo mogoče plačati najvažnejše potrebe, ki jih je bilo treba uvoziti. V preteklem letu pa je bilo samo 189 milijonov ton premoga izkopanega. S to količino pa ni bilo mogoče zadostiti niti potrebam industrije ter zelo skromni meri potrebam hišnega gospodarstva, tako da je prebivalstvo v pretekli zimski, ki je bila ena najostrejših v Angliji, moralo žetati ob mrzlih pečeh. Na izvoz premoga seveda niti misliti ni bilo mogoče.

(Dalje prihodnjic)

Konj in bik

Nek ognjevit konj se je dal mirno zajeziti nekemu otroku. Prišel je bik in ko je to videl, je zakričal: "Fuji, sramota, da se daš voditi tako slabotni roki! Drzen konj, kot si ti! Casiso se zares spremenili."

"Le mirno" odgovori konj, plemenita žival pač ne misli takot kot ti. Ali bi bila zame to kaka čast, da vržem na tla tega otroka, ki nima nobene moči, zato, da pokažem jaz svojo moč proti njemu?"

DELO DOBIJO

Delavce se sprejme
ZA NALAGANJE TOVARA
Nickel Plate
Freight House
East 9. St. & Broadway
Plača \$1.09 od ure.
Čas in pol po 8 urah
Vprašajte A. P. Phipps
Nickel Plate R. R. Co.
E. 9. St. & Broadway
(173)

MALI OGLASI

Naprodaj

Stiskalnica za grozdje, nova je bila \$85, stavite ponudbo. Daje se proda kuhinjska peč s pečico na desni; dve porcelanasti ledenici, ena drži 75 funtov, druga 25 funtov. Pokličite GA 7328.
(170)

Stanovanje iščejo

Radi bi dobili 5 ali 6 sob, 3 otroci v družini; mož zna vse popraviti pri hiši. Odgovorna družina. Kdor ima kaj primerne, naj pokliče RA 7588.
(173)

Prijatelj's Pharmacy

SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogel St. Clair Ave. in E. 68th

Slovenci, pozor

V najem se odda 60 akrov obsegajočo farmo. Po dogovoru lahko tudi lastujete. Zglasite se samo taki, ki ste že navajeni delati na farmah. Prednost ima odrasla katoliška družina. Pišite ali se zglasite pri Mrs. Angeli Hite, R. F. D. 2, Thompson, O. telefon: Thompson, Ohio 2-552.
(174)

Preša naprodaj

Naprodaj je dobro ohranjena preša za grozdje in mlin; srednje velikosti. Kdor bi rad kupil naj pokliče KE 7332.
(172)

Lepa prilika

Naprodaj je 3 in 1/2 akrov zemlje v novi slovenski naselbini; je 270 sadnih dreves zasajenih in dovolj prostora za "garden." Podrobnosti izveste v tretji hiši na desno, južno od Euclid Ave. na 3176 Richmond Rd. pri Joe Kne.
(174)

Išče stanovanje

Mr. in Mrs. A. Kutnar iščeta 3 ali 4 sobe. Kdor ima kaj, naj pokliče EX 2589.
(172)

DO YOU GET VITAMINS?

Of course you do. Everybody does. Couldn't live if they didn't. The question is, do you get ENOUGH? Vitamin? A great many people do not, and as a result, feel low and tired.

ONE A DAY

MULTIPLE VITAMIN CAPSULES

A single One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsule every day, furnishes the body with the exact quantities of the five vitamins whose requirements in human nutrition are known.

Get One-A-Day (brand) Multiple Vitamin Capsules at your drug store.

WILLIAMS LABORATORIES, INC., New York, N.Y.

Ugrabljavalka. — Ko je Tiny, psica "cocker spaniel" pasme izgubila dva izmed svojih mladičev, je šla in ugrabila mlado sosedovo mucko, ki se zadovoljno plazila po psiču. Ko so mucko vrnili sosedovim, je psica zopet šla in jo zopet odnesla s seboj in hotela s tem dokazati sosedom, da je mucka iz njene družine.

